

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibus Singlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt IX. In quibus casibus possit peccatum secretum fratris Prælato, ut patri manifestari.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

Domini, ubi differens de illo modo corripendi à Domino imperato, ita scribit: *Discernere* (inquit) *debemus aliquando istud, aliquando illud esse faciendum, aliquando corripiendo fratrem, & inter se solum, aliquando coram omnibus &c.* Dixi, *præceptum esse affirmativum*, & non quomodocumque, sed etiam valde speciale, ut potest præscribens quendam corripendi modum valde determinatum, qui ut opportunè accommodetur in casibus particularibus, requiritur quoque ut concurrant determinatæ circumstantiæ, quæ facili deesse solent in quibusdam casibus, in quibus modus ille non est servandus, ut sequentibus conclusionibus explicabimus.

Peccata publica, que dicuntur & an in illis observandus ordo præscripsit.

Prima conclusio. In peccato publico necessarium non debet servari ille ordo, scilicet ut propter famam proximi servandam, primò fiat secreta correctio, *Voco peccatum publicum*, quod vel publica infamia divulgatum est, vel in judicio convictum, vel in aliqua vicinia, vel Collegio, aut Communitate manifestum. Ratio est, quia jam in illo caso, fama proximi perditur: quare licet eo caso Prælati paternè denunciare, si ex ejus correctione paternè speretur, fratris emendatio. Et confirmatur ex Apostolo 1. ad Timor. 2. *Peccantem coram omnibus argue, ut ceteri timorem habeant.* Quod si publicis peccatis posset subveniri, & proximo, & scandalo publico sine publica reprehensione, nimirum secretè corrigendo fratrem, & efficiendo, ut ipse suo bono exemplo tollat scandalum, ita esset servandam ex mente Adriani, de correctione fraternæ: quod ratio sperari potest. Ut affirmat P. Suarez *disp. 3. de correctione, sect. 6. n. 4.*

Quid de peccatis occultis, & periculis in damnum Communitatis, aut aliquorum particularium, si majus sit, quam illa fama proximi qualis sit, que saluta.

Secunda Conclusio. Si peccatum sit occultum, tamen cedat in damnum Communitatis, & periculum sit in mora, neque spes ulla sit: nostra correctione impediendum, ut si quis machinetur prodicionem Civitatis, tunc denunciandum est Superiori, ut efficaciter fratrem corrigat, & malum avertat à Communitate. Ita expresse docet D. Thom. *dist. 4. q. 33. art. 7.* & communiter alii Theologi.

Tertia conclusio. Peccatum proximi, licet occultum, quando cedit in alicujus vel aliquorum detrimentum majus, quam sit jactura illa, qualiscumque fame proximi apud Superiorem, si ad eum statim illius peccatum deferatur, ut paternè correctione fraternè emendet, ac aliorum indemnitati prospiciat, ut si quis v. g. machinetur necem alicujus, tunc enim vita ipsius anteponenda est alterius fame, teste Paludano *m. 4. dist. 1. q. 4.* quæ sententia communis esse solet aliorum Theologorum.

Quid de peccatis contagiosis dicendum.

Quarta conclusio. Quando peccatum natura sua est ita contagiosum, ut nisi efficacissimè remedia, & cunctæ Superioris auctoritate adhibeantur, ordinariè solet serpere, & inficere Communitatem; tunc est denunciandum statim Superiori, ut securius Communitatis bono prospiciat: quale est peccatum hæresis. Ratio est, quia peccatum istud natura sua valde exitiale esse solet, cum evertat præcipuum fundamentum salutis, nempe fidem. Quare nunquam, aut rarissimè potest quis ad eò certò hæretici emendationem, per suam privatam monitionem sperare; maxime cum vix sperari queat hæreticum admittitum socii admonitionem, cum Ecclesiam totam per hæresim contemnat. Utendum igitur

est efficaciori, & securiori remedio, ut in tanta re, bono tum communi, tum privato consulatur.

Objicies. Quia D. Thomas *dist. 4. q. 33. art. 7.* manifestè affirmat in prodicione, aut hæresi, statim oportere denunciare Superiori. Et ad id *Nisi forte aliquis firmiter existimaret, quod statim per secretam admonitionem posset hujusmodi mala impedire.* Nam D. Thomas ibi intelligit in caso, quo satis certò, & efficaciter, & statim possunt hujusmodi mala aliis perniciosè impediri per secretam admonitionem; quod, ut rectè notant communiter Auctores, in peccato hæresis, vel nunquam, vel rarissimè prudenter spectari poterit, propter rationem superius allatam.

Unde hæc limitatio adducta est à D. Thoma, & communiter ab aliis Theologis, non tam ob crimem hæresis, quam ob alia, quæ sunt perniciosè aliis; sed in aliis quidem materiis, ut prodicionis Republ. &c. in his enim facilius foret posset aliquando contingere, ut per secretam admonitionem sufficienter caveatur aliorum indemnitati; propter quam causam regulariter omnia peccata aliis perniciosè oportet statim denunciare Superiori, ut patet, ut superius secunda, & tertia conclusione notavimus. Videnda sunt ea, quæ *inferius Cap. 12.* dicemus, & in partem in his casibus observanda.

CAPUT IX.

In quibus casibus possit peccatum secretum fratris Prælati, ut patet manifestari.

In primis est certum, quod quando sufficienter, & commodè speratur emendatio fratris per nostram privatam admonitionem, tunc non esse detegendum peccatum secretum Prælati, sed omnino servandum correctionis præceptum: Hæc est communis Doctorum sententia, & idem intelligendum, ubi dubium est, an Prælati prudenter procedat ut patet; quia in hoc dubio prævalet possessio juris propriæ fame, quam subditus habet.

Secundò. Certum est illo, non licere fratri per secrete admonitionem emendatò, peccatum ejus indicare Prælati, etiam tanquam patri, etiam si speretur, ut melius eum corrigat, & præcaveat in futurum, ut sit tutior à recidiva; licet contrarium affirmet Ricar. *in 4. dist. 19. art. 3. quest. 1.* Cujus sententia adscribi solet Divo Thomæ. *Quodl. 1. art. 13.* Bonaventuræ, Sylvest. & alius, quos refert, & sequitur P. Sanctus Tomo 2. *in præceptis decalogi lib. 6. Cap. 12. n. 46.* Sed verior videtur contraria sententia, quam sequitur Adrianus *in quest. de correctione, §. pro hujus decisione.* Paludani *in 4. dist. 19. q. 4.* Sotus *in relectione de secreto, membro 2.* Navarri *in Manuali Cap. 24. n. 14.* ubi expresse affirmat, id esse illicitum, & Valentia 2. 2. *disp. 3. q. 10. puncto 5. §. 2.* Quæ sententia manifestè probatur ex illis verbis Domini, *Matth. 18. Si es audierit lucratorem fratrem tuum.* Quasi dicat: nihil superest amplius, sed ibi erit nascendum, ut contineatur fama fratris.

Et confirmatur; Nam ut rectè censet Adrianus, sicut gravius est diffamari apud gravem, & honestum virum, quam apud alium; ita etiam apud Præla-

Vid. 3. part. dist. 1. regul. Tract. 4. disp. 3. sect. 2. & ab illo citato à nostris Francisc. Bona sibi Tom. 1. sicut Theolog. disp. 6. dub. 3. n. 51. & seqq. & Stephan. à S. Paulo Tract. 3. de char. disp. 3. dub. 3. n. 74.

Praelatum, apud quem unusquisque magnificat bonam estimationem sui. Igitur non debet la di fama proximi apud eum, quando id ad finem correctionis non est necessarium; quia supponimus fratrem esse emendatum per secretam admonitionem. Neque fundamentum, in quo nititur contraria sententia est firmissimum; non enim pro qualicumque bono spirituali proximi licitum est ei damnum inferre in bonis temporalibus; sed tantum pro eo, quod est ad salutem necessarium; qualis non est ordinariè illa major securitas à reincidentia.

Præcipua tamen difficultas est, an præmissa correctione fraterna frustra facta, liceat peccatum fratris indicare Prælato, non ut iudici, sed tantum ut patri, priusquam illud manifestet uni, aut alteri; qui etiam testes, possint adhiberi.

In hac re D. Thomas, *dicta q. 33 art. 8. ad 4.* exultimat Prælato prius peccatum debere manifestari tanquam patri; quam testibus: Prælato (inquit) *ut est persona quaedam singularis.* Et pro sua sententia adducit locum Augustini in *Regula 3.* Ubi videtur planè hoc affirmare. Quare tenent sententiam D. Thom. tanquam Augustini, viuentes eisdem penè verbis, quibus D. Thomas. Ita Sotus in *relezione, membrò 2. q. 4. ad tertium principale argumentum.* Sylvest. *verbo, correctio, num. 4. Adrian. in quest. de correctione fraterna, in fine.*

Vid. 3. In contrarium est auctoritas multorum, qui simpliciter, & absolute sentiunt, oportere omnino juxta ordinem à Christo præscriptum indicari prius uni, aut duobus testibus, antequam indicetur Prælato, etiam ut patri. Ita docet Hugo de S. Vict. in Regula Augusti. Cap. 6. Alber. Mag. Navar. & alii, quos adducit, & sequitur Gregor. de Valent. Ubi supra S. 2. Quamvis ipse existimet D. Thomæ sententiam esse valde probabilem. Hanc sententiam probat Sotus ea ratione; quia tunc secretius, & cum minori dispendio famæ, dicitur prius Prælato, quam manifestetur testibus: quia si frater à Prælato corrigatur, ibi sistendum erit, & peccatum cæteris non innotescit.

Nec valet quod obijciunt Auctores contrariæ sententiæ; quia optandum magis est peccata nostra nota esse tribus, aut quatuor, quam uni viro gravissimo, & nobis conjunctissimo; nam ejus de nobis bonam estimationem pluris facimus, quam si quatuor alii bene de nobis opinentur: fama enim subditi apud Prælatum magni æstimanda est: & ideo sine extrema necessitate non est prodigenda; quia nos tantum loquimur de Prælato viro pio, & prudente, qui magis possit prodesse, quam obesse. Quare in hoc casu subditus esset irrationabiliter invitus, sicut esset filius, quando ejus peccatum patri proprio diceretur, antequam aliis manifestaretur. Utraque quidem sententia videtur nobis valde probabilis; Probabilior tamen est hæc secunda, quæ docet, Prælato etiam ut patri, sine magna necessitate non esse manifestandum.

Ultimò constituo; Quod si fortè eveniret, ut certò vel probabiliter existimet fratrem relapsurum, nisi præeritus ejus lapsus indicetur Superiori; ut tunc sit à recidiva, tunc negare non possumus, quin licitum esset Prælato, ut patri indicare, casu quo ipse solus possit eum à relapsu liberare. Ita tenent expressè Adrian. Sotus, & Valentia etiam ubi supra.

Hæc sententia ratione aperte probatur; Quia

unusquisque tenetur consulere bono spirituali proximi cum minimo periculo, quantum fieri potest, suæ famæ. Sed in casu posito non possum liberare proximum in verisimili reincidendi periculo, nisi denunciem Prælato, quia ipse solus potest eum liberare, ut in propositione supponitur: Ergo teneor tunc Prælato ut patri denunciare.

Sed dices: quia minimè oportet infamare proximum; quod intrinsecè est malum, propter ejus bonum spirituale. Respondetur: Quod manifestatio hujusmodi defectus Prælato, qui potest prodesse, & non obesse, per se non est intrinsecè mala; unde licet ea uti tanquam medio necessario ad majus bonum proximi, quam sit conservatio famæ ipsius apud Superiorem.

Secundò obijciens contra nostram sententiam; Quia ut P. Suarez mordicus cum Soto tenet, *Tomo 4. disp. 34. sect. 3.* nemo potest absque culpa lethali, & obligatione restituendi famam, detegere peccatum occultum, & privatum viro viro gravi & taciturno, adhuc sine intentione lædendi, quando persona criminosa, & quæ peccavit pendet ab illa gravi persona in ratione, & institutione vitæ, in suffragiis, in favore, in honore, &c. At quisnam est Religiosus, qui non pendeat in his omnibus, vel saltem in aliquibus à suo Superiore?

Respondetur: P. Suarez ibi fuisse locutum respectu personarum secularium, quæ magis sunt sui juris, & magis pendet ex fama vel infamia, & minus tenentur ad perfectionem spirituales; in quo casu eorum peccata non essent facile Superioribus manifestanda: secus dicendum de Religiosis, ut ipse se P. Suarez explicat *disp. 8. de correctione fraterna, num. 17.* Quæ differentia inter Religiosos, & seculares, quantum ad ea quæ diximus, clare significatur in *Cap. Qualiter & quando, de accusationibus.*

Ultimò obijci potest. Quia plura inconvenientia in praxi sequuntur ex illa doctrina, maxime in Religionibus; nam communiter loquendo, nec in delatoribus, nec in Prælati est tanta pudentia, quanta requiritur ad servandum secretum: & ad consulendum famæ proximi.

Respondetur: Hoc forsàn aliquando posse contingere: & tunc in casu quo Prælati non esset verus pater, forsàn delator excusaretur à denunciatione. Sed nos loquimur casu quo Prælati sit pius, & prudens, & quod nullum habeat odium contra subditum, & qui ex affectu verè paterno subditi delinquenti, tanquam dilecto filio curet remedium adferre, qui etiam sit tenax secreti, & qui magis possit prodesse, quam obesse, qualis depingitur à D. Tho. *Quodlib. 11. art. 13.*

Ac demum concludo cum D. Thom. *Quodlib. 11. ubi supra in corp. ubi inquit: Propter varias circumstantias non potest certa regula assignari: ideo habendum pro regula est, quod in omnibus istis servanda est charitas, & quod melius, & magis expedire videtur, si hoc intendat, scilicet emendam fratris, servet quantum potest bonum charitatis, tunc denunciando non peccat.* Quam doct. nam latius prosequitur in *Disputat. 9. de correctione fraterna art. 1.*

IN IESU
Spiritus
II

o, ut in tanta
to consilium
Et q. 33. art. 7.
aut heresi, ho-
ri. Et addit: Sicut
quod statim per
modi mala in-
signi in casu, quo
possint hujus-
modi per secretam
ostant commu-
vel nunquam
crebit, propter
est à D. Tho-
ogis, non tam
quæ sunt per-
tatis, ut pro-
o scilicet hunc
secretam ad-
aliorum in-
tam regulariter
corribit suam
uperius fecer-
mus. Videndi
mus, & in pa-
IX.
peccatum
ut pa-
ndo sufficien-
dando famam
em, tunc non
tum Prælati,
tionis pizece-
um sententi-
n est, an Præ-
quia in hoc
oprie facti,
licere, fratre
atò, peccat-
quatuor patri,
igari, & præ-
cidi; licet
n. 19. or.
bi solè Divi
ura, Sylvest.
n. 24. Sed
ani sequitur
o hujus dicit-
Sotus in re-
is in Manuali
id esse illi-
pando s. 8.
ex illis rec-
lucet, ut non
perest am-
eretur si-
ter Adrian.
m, & ho-
tari apud
Præla-